

BABILON

Uvod

Babilon je bilo eno izmed najbogatejših mest starega sveta, bilo je središče znanosti in trgovine, v mesto so prihajali trgovci z eksotičnimi dišavami in dragocenim blagom iz celega sveta. Ležalo je na bregovih reke Evfrat, v rodovitni deželi Mezopotamiji, kjer je danes Irak. Mesto je doseglo svoj razcvet pod kraljem Nebukadnezarjem, ki je vladal od leta 605 do 562 p.n.š. Najmočnejši kralj babilonskega imperija pa je bil Nebukadnezar II. Med drugim je osvojil mesto Jeruzalem in dal zgraditi slovite viseče vrtove. Vendar so zlati časi za mesto hitro minili. Leta 539 p.n.š. ga je osvojil Perzijski kralj Kir in Babilon je za vedno izgubil svojo neodvisnost. Prebivalci so se začeli izseljevati in leta 200 p.n.š. je bilo mesto že popolnoma zapuščeno in porušeno.

1. Nastanek Babilona

Konec 3. tisočletja p.n.š. so se ljudje, ki so prebivali na območju današnje Sirije začeli pomikati proti vzhodu k plodni zemlji, ki sta jo namakali reki Evfrat in Tigris, ter iskali boljše življenjske pogoje. Tam so priseljenci ustvarili kompleksno civilizacijo, ki se je obdržala več kot trinajst stoletij. Ta čas lahko razdelimo na dve veliki obdobji: v prvem je nastalo kraljestvo, v drugem novo babilonskem pa so se meje širile vse do Sredozemlja in Egipta.

Prostor, na katerem je zrasel Babilon, je bil sicer že naseljen v prazgodovini, vendar je postal pomemben šele v času prihoda ljudstev iz Sirije.

Kot priča neki napis, se je Babilon takrat imenoval Ka-dingirra, »Božja vrata« odtod izvirajo imena Bab-ilu, Bab-ilani in Bab-ilan, katerih pomen je enak. Te so Grki prevajali z Babilon in s tem imenom se je mesto vpisalo v zgodovino.

Babilon je imel tudi močan vpliv na druge kulture kot npr. pred-helensko in Grško. To se najbolj kaže v Helenski in Grški književnosti, umetnosti, znanosti, pravu in trgovini.

2. Hamurabi

Hamurabi je bil šesti babilonski kralj iz prve babilonske dinastije Amoritov. Uspelo mu je zavzeti Sumersko in Akadsko kraljestvo in uničiti zadnjo sumersko dinastijo, ki je prihajala iz mesta Isin. S tem je postal prvi kralj Babilonskega imperija.

Babilonskemu imperiju je Hamurabi vladal od leta 1792 p.n.š. do svoje smrti v letu 1750 p.n.š.. Prvi je vse Mezopotamijo (Mezopotamijo) združil pod babilonsko nadvlado.

Prva desetletja njegovega vladanja so bila dokaj mirna, v 30. letu vladavine pa je Hamurabi uničil vojsko, ki so jo sestavljali Elamiti in druga ljudstva. V odločilni bitki jih je pregnal iz Babilonije. V naslednjih dveh letih je svojemu gospostvu dodal mesti Larso in Jamutbal ter združeval Babilonijo v enotno monarhijo s prestolnico v Babilonu. Ponovni pridobitvi babilonske samostojnosti je sledil velik književni preporod, njihova vladavina pa je bila spoštovana celo do obal Sredozemskega morja. Arheologi so odkrili veliko število glinenih tablic, popisanih z raznimi besedili, čas nastanka katerih sega v obdobje vladavine Hamurabija in njegovih naslednikov. Ena izmed njih, ki nosi zahtevo po 240 vojakih iz Situla in Asirije, potrjuje, da je bila slednja v tem času tudi pod babilonsko nadvlado.

Hamurabi je babilonsko ozemlje najprej razširil z zavzemanjem mest južno od Babilonije, potem pa je nadaljeval z osvajanjem večjega dela Mezopotamije. Njegova vojaška osvajanja segajo v pozno dobo njegove vladavine. Morda je nanje vplival padec Šamsi-Adadovega imperija.

3. Hamurabijevi zakoniki

Prvih pet kraljev nove dinastije v Babilonu se je posvečalo predvsem gradnji obrambnih naprav in poslopij, namenjenih bogoslužju, ozemlje pa so pri tem le malo povečali. Šele Hamurabi je z zmagovitimi bojnimi pohodi razširil svoj imperij, tako da je segal od Marija ob Evfratu na severozahodu do Elama na vzhodu.

Ne glede na vzpostavitev tega razmeroma kratkotrajnega imperija pa si je Hamurabi pridobil sloves predvsem s svojim zakonikom, zapisanim v akadščini, semitskem jeziku, ki je postal medtem glavni mezopotamski jezik.

V tedanjih dokumentih še nismo odkrili nobenega dokaza o uporabi Hamurabijevih zakonov, ni pa tudi znana nobena pritožba proti njim; zato njihova vloga in položaj še nista čisto jasna. Bržkone so ti zakoni pomenili poskus poenotiti prakso zlasti glede zemljiške posesti na ozemljih, na katerih so dotlej veljali različni predpisi.

Zakonik je ohranjen na skoraj tri metre visoki dioritni steli, ki so jo našli v jugozahodni Perziji, kamor so jo kot vojni plen odpeljali Elamci. Sedaj je v Lovru, v Parizu.

Zakonik je ohranjen skoraj v celoti in je za tiste čase izredno obsežen, saj ima kar 282 členov. Vsebuje praktično vsa področja prava in daje najboljšo podobo pravne ureditve antične mezopotamske družbe. Zanj lahko trdimo, ker je iz starejših delno ohranjenih pravnih spomenikov mogoče sklepati, da ne gre za originalno kodifikacijo, temveč prej za kompilacijo vsega poznanega prava.

Družbo so zakoniki razdelili na tri sloje: polnopravni državljani, nepolnopravni in sužnji.

V kazenskem pravu je osnovno načelo kaznovanja takšno, da storilec utрпи kazen, kakršno je bilo njegovo dejanje po načelu oko za oko in zob za zob.

Na veliko gospodarsko aktivnost kaže veliko število določb, ki urejajo zlasti najemno in delovršno pogodbo ter tiste, ki govorijo o velikem trgovcu ali kar bankirju.

Rodbinsko pravne določbe kažejo privilegiran položaj moža, ki ženo dejansko kupi in jo skoraj brez ovire odpusti, le če vrne doto. Tudi v dednem pravu je položaj žene slabši, saj je lahko dedovala le, kadar ji je oče kaj zapustil z oporoko, in s tistim premoženjem je lahko razpolagala le, če ji ga je oče izrecno prepustil v razpolaganje.

Hamurabijev zakonik, je bil tudi prvi priznani predpis za zdravniško dejavnost, jasno omenja honorarje zdravnikov, govori tudi o situaciji v primeru napačnega zdravljenja. Zakonik obravnava razmerja med zdravniki, bolniki in družbo

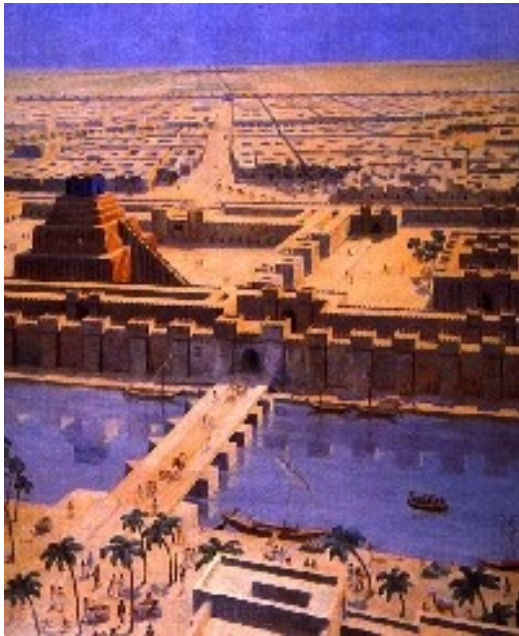
4. Mesta

Večina babilonskih mest je bila zgrajena na zahodu dežele med Tigrisom in Evfratom, ob reki ali ob kanalu. Urbana središča so sestavljale četrti, v katerih so se hiše v krivih in ozkih ulicah kopičile okrog templja ali kraljeve palače. To velja seveda za stavbe, ki so bile postavljene ob nastanku mesta ali kmalu potem. Sčasoma so se zaradi krhkosti uporabljenih materialov in nakopičenih odpadkov, ki so jih metali kar na cesto, prvotne stavbe pogrezale pod raven ceste, ta pa se je neprestano dvigovala in postopoma prerasla hiše. V pomembnejših mestih so upoštevali temeljne urbanistične norme, kar pomeni, da so bile zgradbe strnjene v nekakšne otoke pravokotne oblike. Ceste so bile posute z gramozom ali tlakovane s kremenastimi ploščami. Precejšen del središča mesta sta zajemala svetišče in palača ter z njima povezane stavbe. Mesta so bila praviloma obdana z enojnim ali dvojnimi obzidjem. Pred mestnimi vrati je bil prostor, na katerem sta stala sodišče in tržnica, bil je primeren za praznovanja, čez noč pa zbirališče za živino

5. Viseči vrtovi

Nobeno izmed sedmih čudes ni tako burilo človeške domišljije kot babilonski vrtovi, o katerih se je ohranilo le ustno izročilo. Legenda pripoveduje o pravem raju na zemlji, ki se je dvigal nad puščavo. Dolgo po padcu Babilona, ko so še obstajali, jih je obiskal neki rimski pisec, ki jih je opisal kot skupino obokanih teras, zgrajenih drugo vrh druge v obliki piramide in obdanih s 7,6 m debelimi zidovi. Vsaka terasa je bila napolnjena z zemljo, da so v njej rasla drevesa. Vrtove so zgradili v 9. stoletju p.n.š. po nalogu kralja Nebukadnezarja II. Kralj jih je dal zgraditi za svojo ženo Semiramido, ki se ji je tožilo po zeleni, gričevnati pokrajini svoje domovine. Bujni vrtovi so nudili hladno zavetje pred žgočim puščavskim soncem, zato so jih ljudje radi obiskovali, namakali pa so jih z vodo iz reke Evfrat.

Med vladavino Nebukadnezarja II. je veljal Babilon s svojimi visečimi vrtovi in okoli 1179 svetišči za največje mesto na svetu.

Babilon

Viseči vrtovi